

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε.

Ο οδηγός του καλού επενδυτή

Έκδοση 1η (09/2001)

Στο πλαίσιο και κατ' εφαρμογή των διατάξεων των ν. 2387/20, 4301/29, του ν.δ. 3565/56, 4254/62, 4264/62 και ν. 100/75, ν. 2121/93, απαγορεύεται, χωρίς γραπτή άδεια της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών "Χ.Π.Α.", η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλως πως, τμηματικά ή περιληπτικά στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση, κατά παράφραση ή διασκευή, κάθε είδους υλικού που διανέμεται από την εταιρία με την επωνυμία "Χ.Π.Α.".

Το παρόν έντυπο αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία και copyright του "Χ.Π.Α."

Χ.Π.Α. – Διεύθυνση Ανάπτυξης Εργασιών, Τμήμα Marketing

Η Διοίκηση του Χ.Π.Α. επισημαίνει στο αναγνωστικό κοινό τα κάτωθι:

1. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν έντυπο έχουν καθαρά ενημερωτικό χαρακτήρα. Καμία από τις πληροφορίες του εντύπου αυτού δεν μπορούν να θεωρηθούν ως διαφήμιση ή πρόσκληση για την αγορά ή πώληση οποιουδήποτε συμβολαίου επί προϊόντων που διαπραγματεύονται στο Χ.Π.Α. ή οποιασδήποτε υποκείμενης αξίας, η οποία είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε άλλη, οργανωμένη ή μη, αγορά.
2. Οι πάσης φύσης επενδυτικές επιλογές ενέχουν, εκ της φύσεως αυτών, κινδύνους μείωσης της αξίας της επένδυσης. Βασική αρχή είναι ότι η αναμενόμενη απόδοση μίας επένδυσης είναι αντίστοιχη του επενδυτικού κινδύνου που αναλαμβάνει ο επενδυτής. Βασικοί κίνδυνοι των αγορών, ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά, είναι ο συστηματικός κίνδυνος, ο μη συστηματικός κίνδυνος, ο πολιτικός κίνδυνος, ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος πληθωρισμού, ο κίνδυνος επιτοκίων, ο κίνδυνος επανεπένδυσης, ο συναλλαγματικός κίνδυνος, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο κίνδυνος ατελούς αντιστάθμισης κινδύνου και ο κίνδυνος απόκλισης της αγοράς παραγώγων από την αγορά υποκείμενων αξιών.
3. Η ύπαρξη μόχλευσης-leverage στην επένδυση σε παράγωγα πολλαπλασιάζει την έκθεση του επενδυτή σε όλους τους σχετικούς κινδύνους και συνεπώς οι ζημιές από τέτοιες τοποθετήσεις μπορεί να είναι πολλαπλάσιες του επενδεδυμένου κεφαλαίου. Για το λόγο αυτό, η επένδυση σε παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα θεωρείται κατάλληλη για επενδυτές με ιδιαίτερη γνώση και σημαντική εμπειρία σε επενδύσεις στην κεφαλαιαγορά και μόνο ως προς μικρό μέρος του συνολικού επενδυτικού τους χαρτοφυλακίου. Το Χ.Π.Α. συνιστά σε κάθε περίπτωση στους επενδυτές να συμβουλευούνται κατάλληλα καταρτισμένα πρόσωπα για τη λήψη επενδυτικών συμβουλών για την αποτελεσματική διαχείριση των χαρτοφυλακίων τους.
4. Παρόλο που, μέχρι την ημερομηνία έκδοσης του παρόντος, έχουν γίνει όλες οι αναγκαίες ενέργειες για την εξασφάλιση της πληρότητας, ορθότητας και ακρίβειας των πληροφοριών και στοιχείων που ενσωματώνονται στο παρόν έντυπο, το Χ.Π.Α. δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για οποιαδήποτε ζημία ήθελε προκύψει από πράξεις που βασίζονται είτε άμεσα είτε έμμεσα στην επεξεργασία ή στην χρησιμοποίηση των πληροφοριών και των στοιχείων αυτών στο χώρο της τρέχουσας αγοράς και στο χώρο της οργανωμένης ή μη αγοράς παραγώγων.
5. Το Χ.Π.Α. επιφυλάσσει παντός δικαιώματός του όσον αφορά την τροποποίηση των όρων και των χαρακτηριστικών των συμβολαίων που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο Χ.Π.Α. Σε περίπτωση οποιασδήποτε σχετικής τροποποίησης το Χ.Π.Α. δεν υποχρεούται ούτε να προβεί στην άμεση έκδοση νέου αντίστοιχου εντύπου που θα ενσωματώνει τις τυχόν αλλαγές ούτε να αποσύρει από την κυκλοφορία τα έντυπα της παρούσας εκδόσεως.
6. Για τον έλεγχο και την επιβεβαίωση της ορθότητας, πληρότητας και ακρίβειας των στοιχείων που περιέχονται στο παρόν έντυπο τηλεφωνήστε στα γραφεία του Χ.Π.Α. (01-321 7244).

Στην προσπάθεια του για την εγκυρότερη και πληρέστερη ενημέρωση του επενδυτικού κοινού, το Χρηματιστήριο Παραγωγών Αθηνών έχει επιλέξει μια σειρά από θέματα τα οποία πρέπει να λάβει υπόψη του ένας επενδυτής σε παράγωγα προϊόντα. Ανεξάρτητα από το αν χρησιμοποιεί τα παράγωγα προϊόντα για αντιστάθμιση χαρτοφυλακίου μετοχών ή για κερδοσκοπία, ο σωστός επενδυτής πρέπει να γνωρίζει τα χαρακτηριστικά των προϊόντων, την αναμενόμενη απόδοση, τη μέγιστη ζημία του και να ακολουθεί μια ορθή επενδυτική τακτική.

Τα παράγωγα προϊόντα είναι σύνθετα χρηματοοικονομικά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους επενδυτές τόσο ως μέσα προστασίας των επενδύσεων τους από τον κίνδυνο πώσης των τιμών, αλλά και ως αυτοτελείς βραχυχρόνιες επενδύσεις για τη λήψη μοχλευμένης θέσης στην αγορά.

Τα παράγωγα προϊόντα δεν απευθύνονται μόνο στους επαγγελματίες επενδυτές. Με μια μικρή επένδυση χρόνου στην εκπαίδευση και ενημέρωση τους, πολλοί ιδιώτες επενδυτές ήδη συμμετέχουν στην αγορά και επωφελούνται από τα πλεονεκτήματα των παραγώγων.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Τα πλεονεκτήματα των παραγώγων προϊόντων είναι πολλά και σημαντικά. Τα κύρια πλεονεκτήματα συνοψίζονται στη **μόχλευση** που πολλαπλασιάζει την απόδοση του επενδυμένου κεφαλαίου, τη **δυνατότητα εκμετάλλευσης όλων των τάσεων της αγοράς** (ανοδικών, καθοδικών ή στατικών), την **ευελιξία** που προσφέρουν μέσα από τη δημιουργία κατάλληλων στρατηγικών και την **απλοποίηση** των συναλλαγών, αφού με προϊόντα σε δείκτες ο επενδυτής μπορεί να πάρει θέση στην τάση της αγοράς με μία μόνο συναλλαγή.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Η πιθανότητα ύπαρξης ζημιών, όπως και στις περισσότερες επενδύσεις, σε συνδυασμό με τη μόχλευση των παραγώγων, επιβάλλουν την ορθή ενημέρωση του επενδυτικού κοινού, έτσι ώστε να υπάρχει πλήρης γνώση του αναλαμβανόμενου κινδύνου για την προσδοκώμενη απόδοση. Σε ορισμένες στρατηγικές, το κυνήγι των αποδόσεων μπορεί να οδηγήσει και σε μεγάλες ζημιές. Έτσι, θα πρέπει πάντα ο επενδυτής να γνωρίζει εκ των προτέρων τη μέγιστη ζημία στη στρατηγική του.

Οι πληροφορίες που παραθέτουμε αφορούν τα «Κρίσιμα Χαρακτηριστικά των Παράγωγων Προϊόντων», τη διαχείριση των επενδύσεων σε παράγωγα προϊόντα και, τέλος, τη σχέση του επενδυτή με τα Μέλη που τον εκπροσωπούν στην αγορά. Σχετικά με τη διαχείριση επενδύσεων σε παράγωγα προϊόντα, αρχικά αναφέρονται κάποιοι «Γενικοί Κανόνες», και στη συνέχεια δίνονται χρήσιμες «Συμβουλές Διαχείρισης Χρημάτων και Θέσεων», «Συμβουλές Επενδυτικής Τακτικής» και ορισμένες συμβουλές για την αποφυγή λαθών τακτικής ειδικά για κερδοσκόπους επενδυτές.

ΚΡΙΣΙΜΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Γενικά

- Τα παράγωγα προϊόντα έχουν χαρακτηριστικά που τα διαφοροποιούν από άλλες μορφές επενδύσεων, όπως για παράδειγμα την ύπαρξη ημερομηνίας λήξης, την επίδραση της μεταβλητότητας των τιμών του υποκείμενου στην αξία τους και τον τρόπο εκκαθάρισης. Οι επενδυτές οφείλουν να γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά του κάθε προϊόντος πριν κάνουν συναλλαγές.
- Σε αντίθεση με τα προϊόντα που έχουν χρηματικό διακανονισμό, οι επενδυτές σε παράγωγα προϊόντα με φυσική παράδοση, αγοραστές και πωλητές, αναλαμβάνουν υποχρέωση ανάλογη της ονομαστικής αξίας του συμβολαίου. Αυτό σημαίνει ότι οι πωλητές πρέπει να έχουν στην κατοχή τους τίτλους προς παράδοση, και οι αγοραστές να καταβάλουν σε μετρητά την αξία των τίτλων. Αν πρόκειται για Συμβόλαιο Μελλοντικής Εκπλήρωσης (ΣΜΕ) ή ευρωπαϊκού τύπου δικαιώματα, η υποχρέωση αυτή εκπληρώνεται στη λήξη, ενώ αν πρόκειται για αμερικανικού τύπου δικαιώματα, η εκπλήρωση μπορεί να ζητηθεί από τον αγοραστή οποιαδήποτε στιγμή μέχρι και τη λήξη του δικαιώματος. Η φυσική παράδοση μπορεί να έχει και επιπλέον προμήθειες που είναι χρήσιμο ο επενδυτής να γνωρίζει εκ των προτέρων. Συμβόλαιο με φυσική παράδοση είναι το ΣΜΕ στο 10-ετές Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου, τα ΣΜΕ επί μετοχών, τα δικαιώματα επί μετοχών και τα repos επί μετοχών.
- Η μόχλευση των παραγώγων η οποία πολλαπλασιάζει την αναμενόμενη απόδοση, πολλαπλασιάζει επίσης και τις πιθανές ζημιές: μία μικρή κίνηση της υποκείμενης αξίας επιφέρει πολλαπλάσια μεταβολή (θετική ή αρνητική) επί του επενδυμένου κεφαλαίου. Σε περίπτωση που η ζημία καταβάλλεται μέσω του ημερήσιου διακανονισμού (όπως, για παράδειγμα, στα ΣΜΕ) ο επενδυτής θα πρέπει να είναι σε θέση να καλύψει το απαιτούμενο ποσό με ρευστά διαθέσιμα σε ημερήσια βάση.

Σχέση κινδύνου-απόδοσης

- Κάθε χρηματιστηριακή επένδυση έχει συγκεκριμένο βαθμό κινδύνου. Η απόδοση της επένδυσης είναι ανάλογη του κινδύνου της. Επίσης, κάθε θέση σε παράγωγα προϊόντα έχει συγκεκριμένη σχέση κινδύνου-απόδοσης.
- Τα παράγωγα προϊόντα μπορούν να αυξήσουν ή να μειώσουν το βαθμό κινδύνου ενός χαρτοφυλακίου, ανάλογα με τον τρόπο χρήσης τους από τον επενδυτή. Έτσι, όσοι επενδυτές επιδιώκουν αυξημένες αποδόσεις, χρησιμοποιούν τα παράγωγα για να αυξήσουν τον κίνδυνο της θέσης τους. Οι επενδυτές που επιδιώκουν να μειώσουν τον κίνδυνο της συνολικής τους θέσης, χρησιμοποιούν τα παράγωγα ως μέσα αντιστάθμισης κινδύνου.
- Ακόμα και οι στρατηγικές που χρησιμοποιούν συνδυασμούς παραγώγων προϊόντων μπορεί να ενέχουν κίνδυνο, όπως βέβαια και οι απλές θέσεις. Ο βαθμός του κινδύνου θα πρέπει να είναι γνωστός στον επενδυτή εκ των προτέρων, πριν να εφαρμόσει τη στρατηγική.
- Τα παράγωγα είναι διμερείς συμβάσεις με μηδενικό αποτέλεσμα (zero-sum game). Για όλους τους επενδυτές που μετέχουν αποκλειστικά στην αγορά παραγώγων, το κέρδος του ενός επενδυτή προέρχεται από τη ζημιά ενός άλλου. Για επενδυτή, όμως, που έχει ταυτόχρονα θέσεις και σε μετοχές και σε παράγωγα (για παράδειγμα, για επενδυτές που πραγματοποιούν αντιστάθμιση κινδύνου), η πιθανή ζημιά από τα παράγωγα μπορεί να σημαίνει κέρδη από τις μετοχές και το ανάποδο.

2 Τι πρέπει να προσέχουμε

Ετοιμότητα επενδυτών

- Η αγορά των παραγώγων απαιτεί ρευστότητα και ετοιμότητα από τους επενδυτές λόγω του ημερήσιου διακανονισμού και της καθημερινής προσαρμογής του απαιτούμενου περιθωρίου ασφάλισης. Αν ο επενδυτής δεν έχει χρηματικά αποθέματα για να καλύψει ένα έλλειμμα στο λογαριασμό περιθωρίου ασφάλισης (margin call), η θέση του θα ρευστοποιηθεί από το Εκκαθαριστικό Μέλος ή την ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π. –πιθανώς με ζημία- και έτσι μπορεί να χάσει τυχόν μελλοντικά κέρδη στην περίπτωση όπου η αγορά κινηθεί στη συνέχεια προς όφελος του.
- Το ημερήσιο περιθώριο ασφάλισης καταβάλλεται μόνο σε μετρητά. Συνεπώς, αν ένας επενδυτής κάνει συναλλαγή, θα πρέπει να προβλέπει την κάλυψη του απαιτούμενου περιθωρίου ασφάλισης για την ίδια ημέρα που κάνει τη συναλλαγή με ρευστά διαθέσιμα.
- Ο επενδυτής θα πρέπει πάντα να είναι σε θέση να καλύψει τυχόν ζημία που προκύπτει κατά τον ημερήσιο διακανονισμό με ρευστά διαθέσιμα.
- Επειδή η μεταβλητότητα των τιμών είναι αρκετές φορές υψηλή σε ενδοημερήσια βάση, ο επενδυτής θα πρέπει να παρακολουθεί στενά την αγορά είτε να έχει θέσει κατάλληλα όρια λήψης ζημιών (stop loss), που να μη θέτουν σε κίνδυνο κεφάλαιο πέρα από αυτό που έχει διαθέσιμο για τη θέση του στην αγορά.

Δικαιώματα Προαίρεσης

- Οι αγοραστές δικαιωμάτων έχουν πάντα περιορισμένο κίνδυνο, που ανέρχεται στο αρχικό ποσό (τίμημα δικαιώματος) που επένδυσαν. Σε περίπτωση ζημιάς, κινδυνεύουν να χάσουν όλο, το έστω μικρό, αρχικό ποσό της επένδυσής τους.
- Οι πωλητές δικαιωμάτων αναλαμβάνουν μεγάλο κίνδυνο με μέγιστο κέρδος το αντίτιμο (τίμημα δικαιώματος) που εισπράττουν κατά την πώληση του δικαιώματος. Η πώληση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς έχει απεριόριστη δυναμική ζημία.
- Η πώληση δικαιωμάτων δημιουργεί πάντα υποχρέωση καταβολής περιθωρίου ασφάλισης.
- Τα δικαιώματα που είναι εκτός της ισοδύναμης χρηματικής τους αξίας (out-of-the-money, OTM) μπορεί να είναι σχετικά φθηνά, αλλά έχουν μικρότερη πιθανότητα να δώσουν κέρδος στον επενδυτή. Μάλιστα, όσο πλησιάζει η λήξη τους, τόσο μικραίνει η πιθανότητα κέρδους. Από την άλλη μεριά, προσφέρουν υψηλότερη μόχλευση στο μικρό αρχικό κεφάλαιο, και επομένως μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλές αποδόσεις.
- Οι επενδυτές σε δικαιώματα θα πρέπει να είναι ενήμεροι για το πώς επηρεάζονται τα δικαιώματα από παράγοντες όπως η μεταβλητότητα, ο χρόνος μέχρι τη λήξη και τα επιτόκια.
- Η ρευστότητα της αγοράς μπορεί να είναι μειωμένη για κάποιες τιμές εξάσκησης ή για τις μακρινές λήξεις δικαιωμάτων. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι ο επενδυτής θα πρέπει να προτιμά τις πλέον ρευστές σειρές. Σε περίπτωση που θέλει να πάρει θέσεις σε σειρές για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές, θα πρέπει να έχει υπόψη του την τιμή στην οποία θέλει να αγοράσει ή να πουλήσει το δικαίωμα και να την εισάγει σαν εντολή στην αγορά.

2 *Τι πρέπει να προσέχουμε*

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

- Η αγορά των παραγώγων απαιτεί συνεχή παρακολούθηση. Αν ανοίξουμε κάποια θέση, πρέπει είτε να την παρακολουθούμε συνεχώς από μόνοι μας είτε να έχουμε δώσει σαφείς οδηγίες για κλείσιμο της θέσης (όριο συγκομιδής κερδών και όριο λήψης ζημιών) στο Μέλος με το οποίο συνεργαζόμαστε. Την αγορά μπορούμε να την παρακολουθούμε σε πραγματικό χρόνο χρησιμοποιώντας κάποιο πρόγραμμα που θα προμηθευτούμε από τους συνεργαζόμενους με το Χ.Π.Α. παροχές πληροφόρησης. Αλλά και το Χ.Π.Α. σύντομα θα παρέχει στην ιστοσελίδα του τις τιμές της αγοράς, με μικρή χρονική καθυστέρηση, καθώς και εργαλεία τεχνικής ανάλυσης. Το Χ.Π.Α. επίσης παρέχει αρχεία ιστορικών στοιχείων για την αγορά, για να εφαρμόσουμε ανάλυση σε βάθος χρόνου.
- Το Μέλος είναι υποχρεωμένο, σε συνεργασία με τον επενδυτή, να ορίσει το επενδυτικό του προφίλ, το βαθμό κινδύνου που επιθυμεί να λάβει και ένα όριο θέσεων με βάση τις στρατηγικές οι οποίες ταιριάζουν στο επενδυτικό του προφίλ.
- Πάντοτε επενδύουμε με το περίσσευμα των κεφαλαίων μας, με χρήματα δηλαδή που δε θα μας λείψουν αν τα χάσουμε. Αν ο επενδυτής έχει ανάγκη το κεφάλαιο, λόγω της πίεσης που νιώθει για κέρδη μπορεί να χάσει την αντικειμενικότητα του και να οδηγηθεί σε λάθος αποφάσεις. Πριν επενδύσουμε ένα ποσό, πρέπει να σκεφτούμε πόση ανάγκη μπορεί να το έχουμε στο μέλλον και αν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτό!
- Η χρήση του περιθωρίου ασφάλισης δεν πρέπει να διαστρεβλώνει την εικόνα που έχουμε για τη συνολική έκθεση μας στην κίνηση της αγοράς. Ένας συντηρητικός επενδυτής μπορεί να απομονώσει το αποτέλεσμα της μόχλευσης ως εξής: Αποφασίζει πρώτα για το ποσό που θα ήταν διατεθειμένος να επενδύσει σε μετοχές στην υποκείμενη αγορά. Στη συνέχεια ανοίγει θέση σε τόσα συμβόλαια στην αγορά παραγώγων όσα ισούνται σε ονομαστική αξία με αυτό το ποσό. Με αυτό τον τρόπο, δεσμεύει μόνο το μικρό κεφάλαιο που απαιτείται ως περιθώριο ασφάλισης και χρησιμοποιεί τη μόχλευση για να περιορίσει το απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο, και όχι για να πολλαπλασιάσει τα πιθανά κέρδη και, φυσικά, τις πιθανές ζημιές.
- Δε ρισκάρουμε όλο το κεφάλαιο μας σε μία μόνο επενδυτική κίνηση. Είναι καλύτερα να διαιρέσουμε το κεφάλαιο μας σε 10-20 ίσα τμήματα και να επενδύσουμε ένα μόνο τμήμα του σε κάθε επενδυτική ιδέα που έχουμε.
- Επιλέγουμε προσεκτικά το Μέλος Διαπραγμάτευσης που θα μάς εκπροσωπεί, συμφωνούμε το είδος των υπηρεσιών που θα μάς παρέχει, π.χ. συμβουλές, και τις προμήθειες που θα χρεώνει. Ειδικά με το Μέλος Εκκαθάρισης, διευκρινίζουμε τυχόν επιπλέον περιθώρια ασφάλισης που θα κληθούμε να καταβάλουμε πέρα από αυτά που απαιτεί η ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π.
- Ειδικά αν είμαστε πωλητές δικαιωμάτων ή αν διατηρούμε μεγάλες θέσεις σε ΣΜΕ, μαθαίνουμε και εφαρμόζουμε μεθόδους διαχείρισης κινδύνου. Μια πρώτη αρχή είναι να χρησιμοποιούμε το πρόγραμμα υπολογισμού του περιθωρίου ασφάλισης (margin calculator) που μάς παρέχει το Χ.Π.Α. και το οποίο μπορούμε να προμηθευτούμε δωρεάν από την ιστοσελίδα του. Για τους επενδυτές σε δικαιώματα, πολύ σημαντικό είναι να εξοικειωθούν και με τους παράγοντες ευαισθησίας των δικαιωμάτων, που συμβολίζονται με τα ελληνικά γράμματα δ , γ , ρ , θ και κ (vega), χρησιμοποιώντας τον υπολογιστή δικαιωμάτων (options calculator), που υπάρχει στην ιστοσελίδα του Χ.Π.Α. ή το CD ROM του Χ.Π.Α.
- Πριν ξεκινήσουμε συναλλαγές σε παράγωγα, αποφασίζουμε και υιοθετούμε μια καλά οργανωμένη τακτική, τόσο για τις συναλλαγές μας, όσο και για τη διαχείριση των χρημάτων μας. Η σωστή οργάνωση της τακτικής μας και η μεθοδικότητα με την οποία θα την ακολουθούμε θα καθορίσουν την επιτυχία μας ως επενδυτές σε παράγωγα.
- Πρέπει να μάθουμε να χρησιμοποιούμε κάποια συστήματα τεχνικής ανάλυσης, απλά ή πιο σύνθετα, έτσι ώστε να γνωρίζουμε τα κομβικά σημεία της αγοράς. Αν δεν είμαστε σε θέση να το κάνουμε μόνοι μας, ζητούμε βοήθεια από το Μέλος Διαπραγμάτευσης με το οποίο συνεργαζόμαστε.

3

Μερικοί χρήσιμοι κανόνες

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΘΕΣΕΩΝ

- Απαντάμε πρώτα στην ερώτηση: «Πόση ζημιά είμαστε διατεθειμένοι να υποστούμε από μία και μόνο θέση;» Τη ζημιά αυτή τη διατυπώνουμε με ακρίβεια, είτε ως αριθμό είτε ως ποσοστό, και κλείνουμε αυστηρά τη θέση μας αν τη φθάσουμε. Η συνηθέστερη παγίδα για τον επενδυτή είναι να παραβαίνει αυτόν το κανόνα ελπίζοντας ότι η κατάσταση θα αλλάξει στο μέλλον προς όφελος του.
- Η διατήρηση των ζημιολογών θέσεων, όπως και η αλλαγή του μέσου όρου τιμών με την πραγματοποίηση νέων συναλλαγών (moyenne), είναι επικίνδυνες. Είναι προτιμότερο να κλείσουμε μια θέση που κάνει, καταγράφοντας οριστική ζημιά (stop loss), και να περιμένουμε την επόμενη ευκαιρία στην αγορά.
- Εκτός από τη μέγιστη ανεκτή ζημιά από μία θέση, καταγράφουμε και το επιθυμητό επίπεδο κέρδους (profit target) και πειθαρχούμε στην τακτική μας. Είναι σύνηθες να είμαστε ανυπόμονοι να πάρουμε τα κέρδη μας, ενώ αφήνουμε να συσσωρεύονται ζημιές ελπίζοντας σε γύρισμα της αγοράς. Ο σωστός επενδυτής περιμένει υπομονετικά την κερδοφόρα θέση του να εξελιχθεί σύμφωνα με την αρχική του προσδοκία. Δεν κλείνει μια θέση που δεν έχει ζημιά μόνο και μόνο επειδή έχασε την υπομονή του. Αντίθετα, μία ζημιολογός θέση συνήθως σημαίνει λάθος πρόβλεψη και πρέπει να κλειστεί γρήγορα.
- Ακολουθώντας τους κανόνες διαχείρισης των θέσεων μας, πετυχαίνουμε να έχουμε αποτυχημένες συναλλαγές με μικρές ζημιές και επιτυχημένες με σχετικά μεγάλα κέρδη. Σημασία στο τέλος έχει το μέγεθος των κερδών και όχι το πλήθος των κερδοφόρων κινήσεων. Ακόμα και με 60% αποτυχημένες κινήσεις, μπορούμε να έχουμε συνολικό αποτέλεσμα κέρδους. Λάθος κινήσεις κάνουν ακόμα και οι καλύτεροι επενδυτές.
- Αποφεύγουμε τις ελεύθερες εντολές (market orders) και προτιμάμε τις εντολές ορίου (limit orders). Αυτό μάς προστατεύει από τυχόν απότομες μεταβολές των τιμών πριν την εκτέλεση της εντολής μας, ενώ επίσης μάς βοηθά να παρακολουθούμε πιο πειθαρχημένα τις τιμές και τις θέσεις μας.
- Πάντοτε θέτουμε εντολές περιορισμού ζημιών (stop loss), αλλά επιλέγουμε τις τιμές των εντολών πολύ προσεκτικά, ώστε ούτε να ενεργοποιούνται τυχαία, αλλά ούτε να επιτρέπουν τη συσσώρευση μεγάλης ζημίας.
- Δεν επιτρέπουμε σε ένα κέρδος να μετατραπεί σε ζημιά. Αναθεωρούμε τις stop loss εντολές ανάλογα με την εξέλιξη της αγοράς. Όταν η θέση γίνει κερδοφόρα, αλλάζουμε έγκαιρα την εντολή stop loss από π.χ. ζημιά 500 ευρώ και την ανεβάζουμε στην τιμή εισόδου της στρατηγική μας.
- Συσσωρεύουμε το πλεόνασμα σαν αποθεματικό.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ

- Διαλέγουμε να επενδύσουμε σε σειρές προϊόντων που έχουν ρευστότητα. Για παράδειγμα, αποφεύγουμε τις μακρινές λήξεις, εκτός φυσικά αν εντοπίσουμε κάποια μεγάλη επενδυτική ευκαιρία, και έχουμε μακρόχρονο επενδυτικό ορίζοντα.
- Υπάρχουν πολλές επενδυτικές τακτικές και κάθε επιτυχημένος επαγγελματίας μπορεί να συμβουλευτεί υπέρ της δικής του. Είτε επιλέξει να βασίζεται στα θεμελιώδη μεγέθη είτε στην τεχνική ανάλυση, κάνοντας τοποθετήσεις για μερικούς μήνες ή για λίγα μόνο λεπτά, ο κάθε επενδυτής πρέπει να καταστρώσει τη δική του τακτική επένδυσης προσεκτικά και να πειθαρχεί αυστηρά σε αυτή.
- Ακόμα κι αν ο καλύτερος τρόπος για να μάθει κανείς είναι να διακινδυνεύσει τα χρήματά του, είναι συνειτό για έναν άπειρο επενδυτή να παρακολουθήσει πρώτα την αγορά κάνοντας εικονικές συναλλαγές (paper trading). Έτσι, θα κατανοήσει τη συμπεριφορά της αγοράς, τα αποτελέσματα των στρατηγικών του και την ιδιοσυγκρασία του κάθε προϊόντος, αλλά και θα αποκρυσταλλώσει την τακτική που του ταιριάζει καλύτερα.
- Συγκροτούμε την τακτική μας ανάλογα με την προσωπικότητα μας. Αν κάνουμε μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις, δεν ξεχνάμε τα stop loss. Αν ξέρουμε ότι παρασυρόμαστε εύκολα, παίζουμε πιο τεχνικά, θέτοντας πιο αυστηρά όρια για το κλείσιμο των ζημιολογών θέσεων.
- Όταν αποφασίσουμε πάνω στην τακτική μας, δεν την αναθεωρούμε με την πρώτη τυχόν αποτυχία: η συχνή αναθεώρηση οδηγεί σε έλλειψη αυτοπεποίθησης.
- Πειθαρχία, αποστασιοποίηση, αμεροληψία, αντικειμενικότητα, ικανότητα να πηγαίνει ενάντια στο πλήθος και ανοικτό μυαλό είναι τα προτερήματα του καλού επενδυτή.

3

Μερικοί χρήσιμοι κανόνες

Πώς μπορούμε να κερδίσουμε από τον τρόπο διατύπωσης των εντολών μας

Ήδη έχουμε κάνει αναφορά σε κάποια είδη εντολών που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο επενδυτής. Ο επενδυτής έχει την ευχέρεια να προσδιορίσει στις εντολές του πολλά περισσότερα στοιχεία εκτός από την ποσότητα και το είδος της πράξης (αγορά – πώληση). Το ηλεκτρονικό σύστημα συναλλαγών του Χ.Π.Α. υποστηρίζει μία σειρά εντολών που εξηγούμε παρακάτω. Επειδή τα περισσότερα Μέλη του Χ.Π.Α. κάνουν χρήση της ηλεκτρονικής σύνδεσης στο σύστημα του Χ.Π.Α. (μέσω του OMNet API), υπάρχει η δυνατότητα για χρησιμοποίηση αυτών των εντολών μέσω συστημάτων (front-office) που μπορεί να έχουν στη διάθεση τους. Αξιοποιώντας αυτές τις εντολές, ο επενδυτής μπορεί να καταστρώσει με ακρίβεια την τακτική και τους στόχους του, μειώνοντας ταυτόχρονα την ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης των εντολών και των θέσεων του. Η εντολή αγοράς 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20 χρησιμοποιείται ενδεικτικά στα παρακάτω παραδείγματα. Όλα τα είδη εντολών είναι εξίσου εφαρμόσιμα σε αγορές και πωλήσεις, τόσο σε ΣΜΕ όσο και σε Δικαιώματα προαίρεσης.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ

Αγορά 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20: Αν δεν προσδιορίσουμε το χρόνο ισχύος, η εντολή ισχύει για τη διάρκεια της ημέρας που δόθηκε μόνο.

Εναλλακτικά, μπορούμε να ορίσουμε:

Αγορά 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20, μέχρι τη λήξη (until expiration): Η εντολή ισχύει μέχρι να εκτελεστεί (αν ποτέ εκτελεστεί) μέχρι και τη λήξη της σειράς.

Αγορά 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20, με ισχύ έως <ημερομηνία>.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΤΙΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Αγορά 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20, ελεύθερη τιμή (market order): Η εντολή θα εκτελεσθεί με τη σειρά της στην τιμή που ισχύει εκείνη τη στιγμή στην αγορά.

Αγορά 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20 στα 1540 (limit order): Η εντολή μπορεί να εκτελεσθεί στην τιμή 1540 ή καλύτερα, π.χ. 1535, αν αυτή είναι η τιμή που επικρατεί στην αγορά κατά τη στιγμή εκτέλεσης.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Εκπλήρωση ή Ακύρωση (Fill or Kill, FOK): Αν τα κριτήρια τιμής και όγκου πληρούνται εξ ολοκλήρου, η εντολή εκτελείται, αλλιώς ακυρώνεται.

Εκπλήρωση και Ακύρωση (Fill and Kill, FAK): Εκτελείται άμεσα το μέρος της εντολής που πληροί τα κριτήρια όγκου και τιμής, ενώ το ανεκτέλεστο μέρος της εντολής ακυρώνεται.

Έστω ότι δίνουμε εντολή αγοράς ορίου (limit) 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στα 1540, ενώ το κεντρικό βιβλίο εντολών έχει καταχωρημένες δύο εντολές πώλησης για συνολικά 3 ΣΜΕ Δεκεμβρίου, 1 στα 1530 και 2 στα 1535. Αν στην εντολή αγοράς προσθέσουμε τη συνθήκη FOK η εντολή θα ακυρωθεί, γιατί δεν επαρκεί ο υπάρχων αριθμός συμβολαίων των εντολών πώλησης. Αν στην εντολή αγοράς προσθέσουμε τη συνθήκη FAK, θα εκτελεστούν αγορές 3 συμβολαίων και θα ακυρωθεί το μέρος της εντολής για τα υπόλοιπα 2 συμβόλαια.

ΕΝΤΟΛΕΣ STOP

Οι εντολές stop είναι επίσης εντολές συνθήκης. Οι εντολές αυτές δεν υποστηρίζονται από το κεντρικό σύστημα συναλλαγών, αλλά μπορεί να προσφέρονται σαν υπηρεσία (value-added) από το Μέλος, αν αυτό κάνει χρήση της υπηρεσίας OMNet API του Χ.Π.Α. και έχει το κατάλληλο σύστημα συναλλαγών (front-office). Δίνονται εκ των προτέρων στο Μέλος Διαπραγμάτευσης, αλλά παραμένουν ανενεργές ώσπου να εκπληρωθεί η συνθήκη τους. Ένας επενδυτής που έχει πουλήσει 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20 στην τιμή των 1500, αποφασίζει το όριο λήψης ζημίας και το στόχο λήψης κέρδους. Για το σκοπό αυτό δίνει δύο εντολές stop αγοράς.

Στην άνοδο θέτει ένα όριο ζημίας (stop loss), π.χ. μία εντολή αγοράς market - stop 1625: αν η τιμή συναλλαγής φτάσει το 1625, θα ενεργοποιηθεί μία εντολή αγοράς 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20 σε ελεύθερη τιμή (market). Ο επενδυτής θα κλείσει τη θέση του μόλις εκτελεστεί με τη σειρά της η εντολή αυτή, στην τιμή που επικρατεί εκείνη τη στιγμή στην αγορά.

Στην πτώση ο επενδυτής θέτει το στόχο λήψης κέρδους, π.χ. μία εντολή αγοράς limit 1410 - stop 1400: αν η τιμή αγγίξει τα 1400, θα ενεργοποιηθεί μία εντολή ορίου για αγορά 5 ΣΜΕ Δεκεμβρίου στο δείκτη FTSE/ASE-20 στο 1410. Η εντολή θα πάρει σειρά προτεραιότητας στο κεντρικό βιβλίο εντολών και θα εκτελεστεί στην τιμή 1410 ή καλύτερα.

3 *Μερικοί χρήσιμοι κανόνες*

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Ο πλέον προφανής κανόνας είναι: αγοράζουμε χαμηλά – πουλάμε ψηλά. Στα παράγωγα, η σειρά που θα το κάνουμε αυτό δεν έχει σημασία, αφού δεν απαιτείται να έχουμε ένα συμβόλαιο για να το πουλήσουμε.
- Δεν υπάρχει λόγος να δείχνουμε κάποια ιδιαίτερη προτίμηση για μία από τις θέσεις αγοράς (long) ή πώλησης (short).
- Σημασία έχει να έχουμε πάντα τη δική μας άποψη για την αγορά και αυτή να ακολουθούμε, παρά να εμπιστευόμαστε τις κρίσεις άλλων.
- Όταν τα πηγαίνουμε καλά, δεν αυξάνουμε τον όγκο των συναλλαγών, ούτε τα μεγέθη των θέσεων μας. Πειθαρχούμε στο όριο που έχουμε θέσει στον εαυτό μας.
- Αν κάνουμε μια σειρά αποτυχημένων κινήσεων, καλό είναι να κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα. Η απογοήτευση μειώνει την αυτοπεποίθηση, εμποδίζει την αντικειμενικότητα μας και οδηγεί συχνά σε λανθασμένες κινήσεις.
- Δεν αντιστρέφουμε μια ζημιολύπη θέση. Είναι καλύτερα να κλείσουμε απλά τη θέση και να επανεξετάσουμε την κατάσταση χωρίς να έχουμε θέση στην αγορά.
- Αν χάσουμε από μια συναλλαγή, φροντίζουμε η επόμενη να είναι ίσου ή μικρότερου μεγέθους, όχι μεγαλύτερου με την ελπίδα ότι θα υπερκαλύψουμε την προηγούμενη ζημιά.
- Δεν ξεχνάμε τις προμηθειες! Κάνοντας πολλές πράξεις για μικρά κέρδη, τα κέρδη εξανεμίζονται στην πληρωμή των προμηθειών.
- Μαθαίνουμε να περιμένουμε. Κάνουμε πράξεις την κατάλληλη χρονική στιγμή και με συγκεκριμένες προσδοκίες.
- Μπορεί κάποια γρήγορα κέρδη να μάς έχουν δώσει μεγάλη αυτοπεποίθηση, όμως δεν πρέπει να έχουμε θέσεις στην αγορά απλά για να τις έχουμε. Κάνουμε πράξεις μόνο όταν προβλέπουμε σημαντικές κινήσεις της αγοράς. Επίσης, δεν ανοίγουμε θέσεις αν δεν έχουμε κάποιο σενάριο της αγοράς στο μυαλό μας.
- Βασίζουμε τις επενδυτικές μας αποφάσεις σε συγκεκριμένα στοιχεία. Για παράδειγμα, αγοράζουμε ένα δικαίωμα αγοράς, γιατί έχουμε ένα σενάριο στο μυαλό μας για το πότε και πώς θα κινηθεί η οικονομία, ο κλάδος, η συγκεκριμένη εταιρία, σε ποίο επίπεδο θα φτάσει η τιμή (έτσι επιλέγουμε την τιμή άσκησης), και πότε πιθανολογούμε να γίνει αυτή η κίνηση (έτσι επιλέγουμε την ημερομηνία λήξης).
- Εμείς πάντα είμαστε υπεύθυνοι για τις πράξεις μας και πάντα έχουμε συναίσθηση ότι οι αναλύσεις ή οι εκτιμήσεις των επαγγελματιών μπορεί να είναι καμιά φορά και λανθασμένες. Δεν ακολουθούμε τις συμβουλές άλλων, ακόμα κι αν ξέρουμε ότι τα συστήματα που ακολουθούν έχουν αποδειχθεί κερδοφόρα. Θα πρέπει πρώτα να πειστούμε γι' αυτό, κάνοντας εικονικές συναλλαγές (paper trading).
- Αν μάς ενδιαφέρει να πάρουμε θέση στην κατεύθυνση της αγοράς, δεν επιδιώκουμε την απόλυτη κορυφή ούτε το κατώτερο σημείο, γιατί δύσκολα θα τα πετύχουμε. Αντίθετα, επωφελομαστε από το κύριο μέρος της κίνησης της αγοράς, και ανοίγουμε θέση μόνο όταν επιβεβαιώσουμε την αλλαγή της τάσης της αγοράς.
- Τέλος, δεν ξεχνάμε ότι η αγορά έχει πάντοτε δίκιο. Παραδεχόμαστε τα λάθη μας και κλείνουμε τη θέση καταγράφοντας τη ζημιά. Αν μάς αρέσει να λέμε «είχα δίκιο, αλλά...», δε θα μάθουμε από τα λάθη μας. Δε σκεπτόμαστε τι θα θέλαμε να κάνει η αγορά, αλλά τι θα κάνουμε εμείς αν η αγορά κάνει κάτι αναπάντεχο. Σκοπός μας δεν είναι να βγαινουμε εμείς σωστοί, αλλά να επιτυγχάνουμε κέρδος. Τα κέρδη είναι η απόδειξη της επιτυχίας του καλού επενδυτή και όχι το πόσες φορές βγήκε σωστός στις προβλέψεις του.

Σε κάθε περίπτωση, η προσωπική τακτική κάθε επενδυτή είναι μια απολύτως υποκειμενική υπόθεση. Εμείς προσπαθήσαμε ώστε ο κατάλογος που συντάξαμε να περιέχει κανόνες ευρύτερης αποδοχής και γενικού περιεχομένου. Η χρήση του πρώτου προσώπου πληθυντικού έχει σκοπό να τονίσει τη γενικότερη παραδοχή των κανόνων που παραθέτουμε.

3

Μερικοί χρήσιμοι κανόνες

Αντικείμενο του Χρηματιστηρίου Παραγωγών Αθηνών είναι η οργάνωση και λειτουργία της ελληνικής αγοράς παραγωγών. Το Χ.Π.Α. φροντίζει για τη σωστή ενημέρωση των επενδυτών που συμμετέχουν στην αγορά. Για το σκοπό αυτό, συνοψίζουμε ορισμένα θέματα που αφορούν τους επενδυτές του Χ.Π.Α. και της ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- ✦ Κάθε επενδυτής εκπροσωπείται από ένα ή περισσότερα Μέλη Διαπραγμάτευσης, ενώ ταυτόχρονα συνεργάζεται με ένα Εκκαθαριστικό Μέλος για την εκκαθάριση των συναλλαγών του.
- ✦ Η προμήθεια του Χ.Π.Α. ανά προϊόν δημοσιεύεται σε διάφορες πηγές, μεταξύ αυτών και η ιστοσελίδα του Χ.Π.Α. Όμως, τα ποσά προμήθειας που χρεώνεται ο επενδυτής, περιλαμβάνουν, εκτός από την προμήθεια του Χ.Π.Α., και την αμοιβή των Μελών που τον εκπροσωπούν στη διαπραγμάτευση και εκκαθάριση.
- ✦ Οι χρηματιστηριακές προμήθειες διακανονίζονται σε επίπεδο Εκκαθαριστικού Μέλους την επόμενη της συναλλαγής, μαζί με τον ημερήσιο διακανονισμό των κερδών/ζημιών από τις ανοικτές θέσεις και τα αντίτιμα των δικαιωμάτων. Ο τρόπος και ο χρόνος του χρηματικού διακανονισμού μεταξύ του επενδυτή και του Μέλους που τον εκπροσωπεί ορίζεται από τη μεταξύ τους συμφωνία (σύμβαση Μέλους – επενδυτή).
- ✦ Ο λογαριασμός περιθωρίου ασφάλισης είναι τοκοφόρος.
- ✦ Ο λογαριασμός περιθωρίου ασφάλισης είναι υπό τη διαχείριση του Εκκαθαριστικού Μέλους και όχι του επενδυτή. Έτσι, ο επενδυτής, προκειμένου να κάνει ανάληψη του ελεύθερου υπολοίπου, δηλαδή του μέρους που υπερβαίνει το απαιτούμενο ποσό, πρέπει να έλθει σε συνεννόηση με το Μέλος. Ο επενδυτής έχει συμφωνήσει με το Μέλος, αν χρησιμοποιείται άλλος λογαριασμός για την πίστωση σε αυτόν του ελεύθερου υπολοίπου.
- ✦ Το πρόγραμμα υπολογισμού περιθωρίου ασφάλισης (σε Excel) που παρέχει το Χ.Π.Α. στην ιστοσελίδα του υπολογίζει το περιθώριο βάσει των επίσημων παραμέτρων της ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π. Το Εκκαθαριστικό Μέλος έχει, ωστόσο, το δικαίωμα να απαιτήσει από τον επενδυτή μεγαλύτερα περιθώρια από αυτά που ορίζει η ΕΤ.Ε.Σ.Ε.Π. Μπορεί επίσης να απαιτήσει το περιθώριο ασφάλισης να προκαταβάλλεται πριν τη διενέργεια μιας συναλλαγής.
- ✦ Τι απόδειξη έχει ο επενδυτής για τις συναλλαγές και τις θέσεις του; Τα Μέλη Διαπραγμάτευσης υποχρεούνται να καταγράφουν με κάθε λεπτομέρεια τις εντολές που λαμβάνουν από τους επενδυτές, σε διπλότυπα πινακίδια εντολών που διατηρούνται στα γραφεία τους, αλλά βρίσκονται στη διάθεση των επενδυτών. Τα Εκκαθαριστικά Μέλη εκδίδουν πινακίδια για όλες τις καταρτισθείσες συναλλαγές για τις οποίες αναλαμβάνουν την εκκαθάριση, όπου αναγράφονται, μεταξύ άλλων, οι ποσότητες, οι σειρές, αν η πράξη είναι αγορά, πώληση, άνοιγμα ή κλείσιμο, η τιμή εκτέλεσης, ο αριθμός της εντολής και της πράξης, καθώς και οι προμήθειες που οφείλονται από τον επενδυτή για την διαπραγμάτευση και για την εκκαθάριση. Αντίστοιχα πινακίδια εκδίδονται και κατά την άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης, επαναγοράς ή επαναπώλησης, καθώς και κατά τη λήξη των ΣΜΕ. Αντίγραφα των πινακιδίων συναλλαγών αποστέλλονται στον επενδυτή την επόμενη ημέρα της συναλλαγής, ενώ επίσης ο επενδυτής λαμβάνει συνοπτική μηνιαία ενημέρωση για τις κινήσεις του.
- ✦ Το είδος και η έκταση των υπηρεσιών που προσφέρει ένα Μέλος (π.χ. επενδυτικές συμβουλές) ορίζεται από τη μορφή της εταιρίας και τον Κώδικα Δεοντολογίας των Ε.Π.Ε.Υ. Σκόπιμο είναι ο επενδυτής, στην αρχή της συνεργασίας με ένα Μέλος, να διευκρινίσει τις υπηρεσίες που θα του παρέχονται, τις δικές του προσδοκίες, αλλά και να βοηθήσει στη δημιουργία του επενδυτικού του προφίλ.

Το Χ.Π.Α. είναι στη διάθεση των επενδυτών για πληροφορίες για τα παράγωγα προϊόντα, για τον τρόπο με τον οποίο διαπραγματεύονται και για τη διαδικασία ανοίγματος λογαριασμού.

Οι επενδυτές που θέλουν να απευθύνουν παράπονα για τυχόν μη τήρηση των υποχρεώσεων των Μελών που τους εκπροσωπούν ή του Κώδικα Δεοντολογίας μπορούν να απευθύνονται στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η οποία είναι η εποπτική αρχή της ελληνικής αγοράς παραγωγών.

4

Δικαιώματα των επενδυτών

Το παρόν φυλλάδιο έχει ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν προτρέπει στη χρήση παράγωγων προϊόντων.

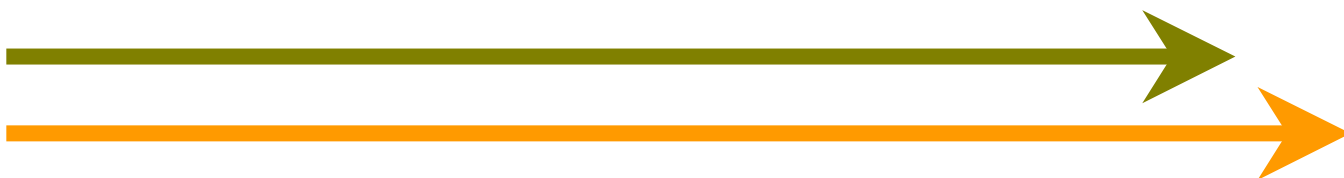
Η χρήση παράγωγων προϊόντων μπορεί να επιφέρει και ζημίες.

Πριν πραγματοποιήσετε συναλλαγές σε παράγωγα προϊόντα, πρέπει να γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά των συμβολαίων και τις μέγιστες πιθανές αποδόσεις και ζημίες για τη θέση σας.

Η χρήση της μόχλευσης που παρέχουν τα ΣΜΕ πολλαπλασιάζει τα δυνητικά κέρδη, όπως και τη δυνητική ζημία. Μία μικρή κίνηση του υποκείμενου προϊόντος επιφέρει πολλαπλάσια μεταβολή στο επενδυμένο κεφάλαιο, μεγαλύτερα κέρδη ή μεγαλύτερη ζημία.

Ενημερωθείτε για τους κινδύνους που συνδέονται με κάθε μορφή επένδυσης και ζητήστε τη γνώμη ενός επαγγελματία συμβούλου.

Η αγορά των παραγώγων απαιτεί πλεονάζουσα ρευστότητα και συνεχή ετοιμότητα από τους επενδυτές λόγω του ημερήσιου διακανονισμού και της καθημερινής προσαρμογής του απαιτούμενου περιθωρίου ασφάλισης.

ΛΕΚΚΑ 23-25, 105 62 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.ΚΕΝΤΡΟ: (010) 321 7244, FAX: (010) 321 7302
e-mail: questions@adex.ase.gr

www.adex.ase.gr

